

Biserica ortodoxă, ca factor de mântuire.

Conferință ținută de protopopul Ștefan R. Lungu, intelectualiilor din tractul Buteni.

Trecutul istoric al omenimii dovedește, că nu rațiunea și știința a cauzat evoluția istorică, ci mai mult sentimentul, instinctul, care în religune a atins forma cea mai sublimă. Biserica lui Hristos, ca organizație dumnezeiască, clădită pe instinctul mistic cel mai perfect, credința creștină revelată, a dat curs nou și direcție nouă dezvoltării omenimii. Biserica lui Hristos stă ca un cedru falnic, răsădit de mâna lui Dumnezeu pe creștetul Libanului din Soare — Răsare, cuprinzând cu o privire neamurile de pe fața pământului, le îmbie odihnă și popas în umbra sa prea sfântă. Biserica ortodoxă este pomul sădit lângă apa vieții. Din roadele odrăslite, Biserica lui Hristos a hrănit indivizii și noroadele vreme de două mil de ani. Ea a stâmpărat setea indivizilor și a neamurilor după ideal și vecinicie, cu apa cea vie a învățăturii sale mântuitoare. Prin cele 7 talne a revărsat, ca prin niște jgheaburi duhovnicești, harul Duhului sfânt, care a prefăcut pustia deșartă sufletească a omenimii în loc roditor. Ca prin minune lumea se preface și istoria își schimbă cursul, în direcția creștină.

Omul, cu uneltele sale curat omenești, filosofia, arta, morala, știința, s'a arătat nepuțincios în fața reformării individului și a societății. Vorba sf. Scripturi „Perde-voiu înțelepciunea celor înțelepți și știința știutorilor”. Ceeace nu puteau realiza oamenii cu mijloace omenești, a făcut Dumnezeu prin așezământul sfânt al Bisericii. Intemeiată pe jertfa Fiului lui Dumnezeu de pe crucea Golgotei și sfințită prin darul Duhului sfânt, Biserica este Comuniunea credincioșilor botezați în numele Sf. Treimi, cari mărturisesc aceeași credință și nu-

tresc aceeași speranță a mântuirii. Biserica văzută din lume se mai numește ecclesia militans, luptătoare, cu puterile întunecului și al veacului acestuia. În împărăția cerurilor sfinții și cei aleși ai lui Dumnezeu, formează ecclesia triumphans, cea glorificată. Biserica pământească și cea cerească împreună formează corpul mistic al Mântuitorului Hristos, iar capul însuși Domnul. „L-a dat căpetenie peste toate lucrurile, Bisericii, care este trupul Lui, plinătatea celuice plinește totul în toți.” (Efes. I, 22—23). El conduce Biserica Sa în mod nevăzut prin lucrarea Duhului sfânt și în mod văzut prin organele sale alese, ierarhia bisericii. Aceasta este credința ortodoxă despre Biserica, spre deosebire de alte concepții eterodoxe.

Scopul Bisericii este mântuirea individului și a colectivității. „Dumnezeu, Mântuitorul nostru, care voește ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului.” (I. Tim. II, 3—4.) Prin creștinism se urmărește deci o reformă morală firească dela individ la colectivitate. Dealtfel și sociologia modernă susține, că problema socială se reduce la una morală. Putem afirma deci că politică serioasă socială trebuie să pornească dela reformarea morală a individului. Vom înțelege problema pusă prin analogia stării sociale de azi. Legile omenești, oricât de bune ar fi, în lipsa subiectului de realizare, rămân platonice, iluzorii pentru societate. Biserica trebuie să fie deci centrul de gravitație a forțelor sociale, în vederea idealizării vieții omenești. Ideea mântuirii omului și prin el a omenimii și a lumii este osia în jurul căreia se 'nvârtește acțiunea creștină. Desrobirea omului de păcat, de for-

țele tenebroase ale lumii contingente și ridicarea lui în împărăția vecinică a idealului creștin, în comuniune de viață cu Dumnezeu, iată esența învățaturii creștine-ortodoxe. Metoda acțiunii creștine de idealizare a individului și a colectivității este tot atât de simplă: iubirea universală, adică iubirea lui Dumnezeu, ca supremul ideal, către care trebuie să tindem, și iubirea de aproapele, ca faptură a lui Dumnezeu. Opera mântuirii neamului omenesc, săvârșită prin jefa crucii Domnului, s'a încununat prin învierea Mântuitorului Hristos, care este și un eveniment cosmic. Mântuirea se referă nu numai la om, ci și la natura întreagă. „De asemenea și firea așteaptă cu o dorință înfocată, descoperirea fiilor lui Dumnezeu.” (Rom. VIII, 19). Omul și universul a primit prin înviere în germene nemurirea. Din ranele Domnului de pe crucea Golgotei au isvorit oamenilor torențele darurilor Duhului sfânt. Biserica ortodoxă prin rugăciuni, rituri, simboale și sf. taine ne însoțește dela leagăn până la mormânt și chiar dincolo de mormânt. Ea ne binecuvintează și sfințește acțiunile, strădanile, bucuriile și durerile, viața și moartea. „Înțelesul cultului creștin cu misterile sau tainele sfinte este sfințirea și reînnoirea vieții omenești, prin puterea Duhului sfânt, care transfigurează și idealizează totul.” (N. Arseniev. Biserica Răsăriteană.) Dacă urmărim cu atenție rugăciunile, ritul și toate euhologiile bisericii, vom afla atâta poezie, filosofie adâncă și psihologie, cum zădarnic căutam aiurea. Dovadă că Biserica nu este o creațiune omenească, ci opera grandioasă a Marelui Dumnezeu. Ca mijloace a metodei creștine de a deveni buni credincioși ni se indică: lupta morală, pocăința și credința activă.

Celebrii reprezentanți ai teologiei rusești din diasporă la Paris, ca Dr. N. Glubokowsky, Bulgacov, Arseniev etc. susțin în senz mistic, că Biserica ortodoxă nu se impune ca o autoritate exterioară, ci ortodoxia este un principiu intim al vieții creștine. În acest principiu fiecare credincios se înalță deasupra îngustului său eu, prin viața de har. Biserica este deci așezământul divin, mediul duhovnicesc, în care noua umanitate, „faptura cea nouă” se pregătește pentru Hristos și Împărăția lui glorioasă. Această concepție iese la iveală în bucuria Paștilor. Prin învierea Domnului, omenimea ca faptură nouă și faptura întreagă, materia, sunt chemate a participa la viața vecinică. Iată deci, că Biserica ortodoxă are în programa sa de lucrare omul, societatea omenească și universul. Isus Hristos n'a murit pentru Iudei, Elini sau barbari numai, ci pentru toți, pentru în-

treaga omenime. Învăătura lui este menită pentru umanitate și pentru toate timpurile. Creștinismul prin programa sa morală rezolvă și problema socială.

Ca organizație externă, Biserica ortodoxă, în părțile sale componente, apare cu o nuanță națională, dar în realitate principiul ei vital este icumenic, este o Biserică universală.

Să vedem acum importanța bisericii la neamul nostru. Putem afirma, că fără biserica creștină n'am putea scrie o istorie a neamului românesc. Ea a fost scutul și pavăza noastră. Noi Românii avem mângăierea, că dela începutul ființei noastre am fost creștini. Barbaria n'a încăput în sufletul Românului. De o stare barbară, la noi, nu putem vorbi. „Biserica ortodoxă la noi a fost singura fereastră deschisă către cer, către Ideal, către Dumnezeu.” (Gr. Cristescu). Cultura noastră a pornit din tinda bisericii. Altarul creștin ortodox a răspândit cultura prin graiul cărților sfinte și slova scrisă, mai apoi tipărită. Cultura românească a isvorit din tradiție. Creatoarea tradiției la noi Românii a fost tot biserica. În trecutul neamului nostru biserica a acționat în direcția culturii și a carității. Biserica a creat școala și spitalul. Din Biserică a pornit arta și știința. Ei avem să-i mulțumim totul și mai ales gloria zilelor de azi. În trecut noi Românii eram generoșii protectori ai Răsăritului și ai locurilor sfinte, prin milă și carte.

Idealul național se adăpostește în Biserică. Idealul cultural își ia sborul sub ocrotirea bisericii. Idealul moral isvorește și se fortifică din învăătura sf. Evangheliilor. Este deci legitimă solicitudinea noastră pentru un așezământ, care nu este numai din domeniul trecutului, ci reprezintă singura forță, care este îndreptățită să ne conducă destinele neamului nostru în prezent și viitor. Este cât se poate de falsă concepția celor ce cred, că rostul bisericii s'a încheiat cu actul marelui întregirii neamului. O asemenea eroare este urmarea lipsei de orientare pe teren științific și cultural. Să nu ne amăgim. Niciun popor n'a creat ceva durabil fără morală. Creatoarea moralei nu poate fi rațiunea umană, ci sentimentul — zice psihologia modernă. Morala științifică a lui Levy-Brühl dela Paris și a altor savanți este patrimoniul unor savanți de cabinet, dar nu va putea mobiliza nici când masele. La noi Românii creștinismul ne-a format sentimentul moral și prin cultura noastră creștină am ajuns ceea ce suntem. Dacă popoare înaintate și bătrâne în ale culturii ca și Engelzii, popoarele nordice, ba chiar și Francezii nu se rușinează de Hristos

și de învățătura Lui, apoi și noi Românii putem lua pildă dela dânsii. Unele cercuri conducătoare la noi și o bună parte a intelectualilor privesc în Biserică un așezământ, care merită să fie ocrotită pentru educația națională și morală a mulțimii. Iarăș o concepție unilaterală asupra rostului ei. Adevărat, Biserica aduce mari foloase neamului și țării și pe acest teren; dar adevăratul ei rost trebuie privit și conceput „sub specie aeternitatis.“ Biserica așteaptă deci concursul intelectualilor săi în forma „apostolatului laic“, pentru realizarea programei sale, în mod sincer.

Conspirația masoneriei liber cugetătoare urmărește azi prin știință, filosofie, artă și chiar prin politică anarhizarea neamului și îndrumarea noastră ca neam spre falimentul cultural-moral. Atunci când alt ideal universal mai superior decât cel creștin nu poate exista, de vremece el înglobează în sine supremul bine, adevăr și frumos, nu mai putem accepta fanateziile falșului umanitarism. Creștinismul nostru bimilenar ne-a purtat victorios prin val-vârtejurile furtunoase ale istoriei, avem deci datoria sfântă toți Românii, să rămânem strânsi legați pe lângă vatra sufletească a neamului nostru, dela care dușmanii prosperității noastre naționale vor să ne împrăstie. Strămoșii noștri n'au fost iluzioniști. Ei aveau sentimentul responsabilității și al demnității. Ei știau prea bine, că naționalismul se împacă foarte bine cu umanitarismul. Națiunile, ca realități sociale, formează umanitatea, care fără ele nu este decât o stafie, o umbră fără conținut. Sprijinul cel din urmă al unui neam în lupta pentru existență este cultura, care nu poate fi decât națională. Cultura la rândul său nu se poate crea decât în sfera vieții naționale, prin limbă, gândirea, simțirea și voința neamului. Cultura să n'o confundăm cu civilizația, care poate fi cosmopolită, cultura însă rămâne națională. Cultura neamului românesc a avut timbru creștin și tot prin cultura noastră specific-românească creștină vom răzbate prin vicisitudinile timpului.

Dacă stările de azi din biserică nu sunt mulțumitoare, vina o purtăm nu numai ierarhia, dar poate și împrejurările grele prin cari am trecut și în parte conducătorii laici, cari nu ne-au sprijinit și au trecut indiferenți pe lângă chestiunea bisericăască. Lupta teribilă ce se dă de puterile oculte internaționale contra ordinii sociale și a bisericii, trebuie să ne demorțască. Să înțelegem, în definitiv, că problema bisericăască nu este una clericalistă, ci problema neamului, care ne cheamă la luptă.

Organizațiile Pacifiste.

1. Capii Statelor și o parte din oamenii mari ai lor, de mult au căutat să-și adăpostească națiunile sub umbra păcii. Războiul, în imensitatea suferințelor inerente lui, a deschis în totdeauna pentru cel mai mulți un mormânt al năzuințelor către el. Peste ruinele lui, în care rătăcește umbra sinistră a morții, în puterile oboșite ale națiunilor dospește o întransigentă ascensiune spre pacea etică a lumii. Viziunea păcii se conturează tot mai clar în conștiința omenirii, după atâtea triste experiențe ale războiului. Pentru ca idea păcii să treacă în fapt, Statele tind ca, de comun acord și în colaborare, să o găsească prin organizații pacifiste, unele de caracter obligator oficial, altele neoficiale, de caracter etic.

Încă 1899 țarul Nicolae al II-lea a luat inițiativa de a convoca toate Statele la un loc, spre a defini într-o conferință internațională dreptul ginților și spre a consolida și organiza pacea între State. El vola ca prin decizii de comun acord între State, să se ajungă la înlăturarea războiului, ori cel puțin la limitarea numărului furorilor barbare ale acestuia. În baza acestor inițiative, Statele s'au întrunit în Conferință, la Haga, în două rânduri: odată în 1899 și a doua oră în 1907. Rezultatul deliberațiilor acestor Conferințe se află în textul „Convenției dela Haga“.

Dar, în aceste Conferințe, Statele, în loc să fi ajuns a decide dreptul și obligația la pace, mai de grabă au discutat și preclizat dreptul războiului. La cap. I. art. 23 a Convenției se scrie: „Beligeranții n'au drept ilimitat asupra mijloacelor de distrugere a dușmanului“; le este interzis a întrebuița gaze asfixiante, otravă sau arme otrăvite; sunt însă permise obuzele explosive și mitralierele. Se mai prescrie aici respectul față de dușmanul căzut, întrebuițarea prizonierilor; apoi: condițiuni de declarare de războiu, arme și metode de combatere pe uscat, pe apă, în aer; legitimitatea războiului, drepturile și datoritiile celor neutri etc. Oprite sunt numai armele, proiectilele sau „materialele ce cauzează un rău superfluu“.

Dar oare nu, ori ce războiu aproape, e un drept ilimitat în abuzuri și e aproape peste tot un rău superfluu prin excelență?

Astfel, la Haga, în loc să se legalizeze pacea, s'a legalizat asasinatul public, zis războiu. Intențiile au fost salutare, dar și-au schimbat direcția, ajungând la un rezultat străin de linia demarcațională a intențiilor primordiale ce au conceput aceste falmoase Conferințe dela Haga. Se poate presupune, că în curând — și poate la Haga s'a făcut primul pas — se va ajunge și la legalizarea asasinatului privat.

Tot la Haga s'a instituit atunci un tribunal al Statelor, zis „Curtea Internațională de Justiție și de Arbitraj“, compus din 14 reprezentanți ai tot atâtor

State, care să facă pe arbitrii în caz de vre-un dfe-rend între unele State. Membrii aceștia s'au ales din-tre reprezentanții cei mai imparțiali ai Statelor res-pective.

2. Convenția dela Haga nu-i decât o încercare anticipată, un preludiv de traducere în faptă a ideli wilsoniene de după războiul mondial. Woodrow Wilson a fost președinte al Statelor Unite, a dat idela înfrățirii printr'o societate a acestora, societate care a și luat ființă în 22 Iunie 1919 cu sediul în Geneva, când Na-țiunile au semnat Pactul societății, în nobilul gând de a urmări pacea.

Desigur, din Societatea Națiunilor fac parte nu-mai Națiunile organizate în State, cari sunt reprezen-tate aici prin delegați. Așa fiind, S. N. nu poate fi numită o societate a păcii universale, ci numai o so-cietate particulară a Statelor, nefiind de cât o aso-ciație de guvernăminte.

Semnatarii Pactului S. N. la început au fost în număr de 27. Până azi acest număr al puterilor aliate de după pacea dela Versailles a crescut până pe la aproximativ 60.

În caz că s'ar ivi vre-un conflict între State, pentru tranșarea acestuia — dacă părțile n'ar putea între ele cădea de acord — S. N. are să desemneze judecători arbitrari sau o Curte Internațională de Jus-tiție, care fiindcă deocamdată nu există, poate fi în-locuită cu aceea dela Haga.

(urmează).

P. Deheleanu.

Botezul nou testamental sau Creștinesc.

1. Păcatul strămoșilor Adam și Eva a adus cu sine moartea duhovnicească (Io. 5,24-25; Lc. 9,60; Gen. 2,16-17; Evrei 11,13; 1 Cor. 15,20-22,) deoarece s'au supus stăpânului morții, ascultându-l (Rom. 6,16; Evrei 2,14-15; 1 Cor. 15,54-55.) Aceasta moarte este numai pentru Dumnezeu nu și pentru diavol (Ioan. 8,44; 1 Petru 3,19; Lc. 4,5-8; Fapte 26,18; Colos. 1,13.), la care l-au urmat și multe dureri, slăbiciuni trupești, urmate apoi de moartea trupească. (Gen. 3,16-19). Aceasta moarte ndoită trupească și duhovnicească a trecut la toți oamenii (Plâng. 5,17; Iov. 14,4; Ps. 50(51),5. Rom. 5,12, 17-19 și 21; Io. 9,2.) și se numește păcat stră-moșesc!

2. Isus Hristos, începătorul vieții duhovnicești (Fapte 3,15; Rom. 5,21; Gal. 3,21-22), a venit în lume, ca să ne mântuiască din moartea duhovnicească (Isaia 9,2 și 6-7. Lc. 1,77; Mt. 4,16; Fapte 11,18) și ne-a dat putința, ca prin botez, să ni-se șteargă aceste Zopis, sau aceasta moarte (Colos. 2,11-14) și se ne naștem din

nou cu duhul (Io. 3,5-6; 1,12-13), trecând din moarte la viață (Ioan 5,24), că nașterea trupească o au și ani-malele și este numai carne și sânge (1 Cor. 15,50; Ioan 3,6; Evrei 11,12).

3. Sfântul Botez a curățit și păcatele personale sau trupești, care se făcea în legea veche de Ioan (Lc. 3,3), cerându-se și mărturisirea lor (Mt. 3,6). Acest botez a fost înlocuit cu sf. Impărtașanie (Mt. 26,26; 1 Ioan 1,7-8; Ioan 6,54; Evrei 10,19-23; 9,14), că adevă-ratul botez al D-lui a fost pe cruce (Mt. 20,22; Lc. 15,50), prin care și-a primit numele de mântuitor (Fi-lip 2,8-11; Fapte 4,12). Deci mărturisirea să face în legătură cu botezul sângelui sau Sf. Cuminecătură, după cum s'a practicat aceasta și în legea veche, în legătură cu jertfele de sânge (Lev. 5,5-7), cari închi-puesc jertfa de pe cruce (Evrei 9,13-14). Prorocii spun, că în legea nouă nu mai moare nime pentru păcate moștenite (Ezechil 18,20; Ier. 31,20-32), ci fiecare după fapte rele cade în a doua moarte duhovnicească (Apc. 21,8); bineînțeles că aceasta este după nașterea prin botez, că cel ce nu s'a născut, nici nu poate muri. Botezul în legea nouă se face numai pentru nașterea dela Duhul Sfânt (Tit. 3,5), și nu pentru pă-cate personale sau trupești (Petru 3,21; Fapte 8,13 și 21-23; Efez. 2,5-9). În felul acesta botezul lui Ioan nu mai are valoare pentru noi, în legea nouă (Fapte 1,5; 19,1-6; Mt. 3,11; Lc. 3,16; Fapte 8,14-17); deși a fost practicat și de Apostoli, până la învierea Domnului (Ioan 3,22-24; 4,2). Acest botez nu a fost în moartea Domnului (Romani 6,4) și pentru moartea noastră (1 Cor. 15,26 și 29). Botezul dela Fapte 2,38; 22,16 nu a fost pentru păcate personale, ci strămoșești, că nu s'a cerut mărturisirea lor, fără numai întoarcere dela fărădelegea de a aștepta alt mântuitor, afară de Isus; care întoarcere se numește pocăință. Apoi acest botez a fost împărtașit celor de sub umbra morții și după învierea Domnului. Iar după Fapte 2,39 și copiilor, cari nu aveau păcate personale.

4. Botezul dela Mt. 3,16-17 nu este botezul ci arătarea Domnului (Io. 1,31-34) și ungerea Lui cu Duh Sfânt (Fapte 10,37-38). Căci Hristos nu a avut păcate, ca să aibe lipsă de botez. Pe aceasta bază nu putem opri copiii dela botez, că nici un om nu poate intra în împărăția lui Dumnezeu nebotezat (Io. 3,5-6; 15,50; Apoc. 21,27). Ahea trebuesc botezați copiii (Fapte 2,38-39) și prin aceasta nu ne contrazicem cu Marcu 16,16, că nici Hristos nu a cerut credință ori mărtu-risire dela copii, când le-a împărtașit darurile sale (Mt. 19,13-15; Mc. 10,13-16; Lc. 18,15-17). Ei se botează pe temelia credinței părinților (Ioan 4,40-53; Mt. 8,13; 15,28; Mc. 9,24-26; Mt. 9,2; 7,31-35). Aceștia sunt părinți trupești: tată, mamă și părinți duhovnicești: preotul (1 Cor. 4,15-17; 1 Tes. 2,11), și nașul, cari garantează pentru credința de apoi a copilului. Apostoli botezau pe cre-dința capului de familie, întreaga familie (Fapte 16,15 și 31-34). Cei născuți din părinți credincioși și botezați

au mărturisirea credinței în firea lor (1 Io. 5,10-11) și copiii născuți din ei se numesc credincioși încă din pântecul mamelor (1 Cor. 7,14; Lc. 1,15; Ier. 1,5; Iudecătorii 13,4-7).

5. Sf. Botez este o taină sau mister încredințat numai Apostolilor și urmașilor acestora în har, Episcopilor și prezbiterilor sau preoților (Mc. 4, 10¹¹ și 34; 1 Cor. 4,1; Mt. 28,19. Fapte 8,14-17; 19,1⁶; 2 Cor. 5,18-20; Fapte 20,27-28). Botezul dela Fapte 8,37-39, a fost numai cu apă, care avea să fie complectat de Apostoli cu Duh Sfânt, prin taina Sf. Mir, ca celor din v. 14-17; deoarece diaconii nu aveau puterea de împărtășit Duhul Sfânt. Pe aceasta să bazează tradiția, că în caz de primejdie de moarte, se poate săvârși botezul apei și de un credincios, iar dacă sosește preotul complectează rugăciunile și împărtășește taina sf. Mir, adică Duhul Sfânt, dacă mai trăiește copilul.

6. Copiii nebotezați nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu la caz că mor, pentru că nu s'au îmbrăcat în Hristos (Gal. 3,27), nu s'au unit cu El (Rom. 6,5), nu s'au spălat, sfințit, îndreptat (1 Cor. 6,11), nu sunt născuți în baia nașterii cea de a doua, adică din Duh Sfânt (Tit 3,5) și astfel sunt trup și sânge (Io. 3,6; 1,14), care nu va moșteni împărăția lui Dumnezeu (1 Cor. 15,50). Vai celor ce împedecă copiii să vină la mântuire prin sf. Botez (Mat 19,14; 23,13).

7. Botezul fiind naștere duhovnicească nu se repetează (Efez 4,5). Apostolul combate învățătura despre mai multe botezuri și ne sfătuiește să nu restignim pe Hristos din nou cu ele (Evrei 6,2 și 4-6; Rom. 6,3-4).

8. La Lc. 2,25-28; nu Hristos ci părinții au fost binecuvântați și Dumnezeu, care a învrednicit pe Simeon ca să ajungă a vedea de Mântuitorul lumii.

9. Mai este și botezul credinței pentru acei din legea veche, cari au crezut în Mesia și nu au ajuns ca să-l vadă și să-l primească (Evrei 11,12-16). Aceștia au înviat duhovnicește cu corp duhovnicesc (1 Cor. 15,42-47) la Mt. 27,50-53. Astfel se explică diferența dintră 1 Cor. 15,20-22; Rom. 5,14 și 21. Acest botez al credinței în legea nouă, nu mai are valoare (Iacob. 2,17-20), decât pentru aceia ce nu au fericirea de a primi sf. taine și mor cu dorința de a le primi.

10. Botezul mai este și tăierea împrejur duhovnicească (Ier. 9,25-26, 4,4; Rom. 2,29), pentru aceia se face la 8 zile după nașterea trupească (Lc. 2,21 Lev. 12,3). Tăierea împrejur în carne este pentru totdeauna ștearsă (Gal. 5,2 și 6. Filip 3,2-3) și fiind legea vecinică (Gen. 17,9-14; Rom. 3,31), a fost înlocuită cu botezul (Colos. 2,11-14).

11. Botezul este naștere, așa copilul nu are nevoie ca să știe nimic.

Toc, la 3 Iulie 1933.

Ignatie Dihor.
preot.

Frământări....

Greutățile vieții economice apasă toate clasele sociale, nici pe una însă atât de greu ca pe cel ce trăiesc din munca câmpului.

Cum o bună parte din mijloacele de viață ale preoților derivă din plugărie, este firesc, ca dintre clasele de surtucari, slujitorii altarului sunt cel mai greu loviți. De aceea nu e mirare, ca în sânul preoțimei încă s'au ivit frământări cauzate de aceasta stare. Ingrijit de soarta familiei sale omul caută a leși de sub preslunea nesiguranței.

Viața dă exemple dureroase, în cari se oglindește clar aceasta stare precară. Din nenumăratele cazuri ajunge unul cunoscut, când la căpătâul preotului decedat, soția e nevoită a aprinde luminare de împrumut. Nu este o invenție a fantaziei. La un recent caz de înmormântare a unui distins preot am ascultat cu strângere de inimă descrierea tragică a stării de lipsuri, în cari trăia reposatul, precum și discuțiile provocate, ce se purtau pe chestiunea ajutorării prompte în astfel de cazuri, discuție condusă de un înalt dignitar din viața noastră publică.

Dar nu descrierea multipleror neajunsuri este scopul acestor rânduri, ci de a arăta, că preoțimea este viu frământată în căutarea celor mai norocoase mijloace de a scăpa, pe cât e posibil, — de acestea neajunsuri.

Într-o adunare preoțească, întrunită pe protopoplate în Timișoara, încă în primăvara acestui an, a făgănit chestiunea situației materiale a preoților, — și a unei organizări.

S'a discutat atunci în sopran.

Abstrăgând însă de orice discuție, faptul în sine rămâne, că acelea frământări nu erau și nu sunt decât ecoul unor stări de mare greumânt, care nu se poate nesocoti.

Cine ar putea trăi cu gândul durerea muribundului, care se știe dator, sechestrat pe tot ce are, chiar și pe recolta câmpului pe anul înainte, ... cu salariul propriu... iar soția... și copiii în lipsuri... cer... haine, hrană... bani... cărți etc., fără să poată spera ceva pentru scumpul lui când închide ochii?

Acesta este numai un mic colț desprins din realitatea, care nu lartă.

Un comitet restrâns, delegat de preoți încă în primăvara acestui an, s'a întrunit în ziua de 25 Iulie în Timișoara pentru o nouă consfătuire.

În contrast cu diapazonul urcat al altor discuții similare, — cari făceau impresia unei ieșiri cu stângul, — a impus calmul, cu care s'au discutat desiderate de ordin strict material pentru preoții de toate gradele ierarhice din dieceză, în funcție sau emerși, cari ar ținea să între în înflințându societate.

Societatea aceasta — Indiferent de titlul care i-s'ar da, — ar fi deocamdată de fapt o Societate de

ajutorare pentru caz de moarte. Fiecare membru — înscris la cerere și în baza unei declarații — ar plăti de exemplu o taxă permanentă anuală de 50 Lei pentru augmentarea unui fond. Afară de aceasta taxă s'ar mai plăti 100 Lei în cazul când ar muri un preot membru, s'au 50 Lei soția s'au alt membru al familiei unui preot, membru al societății, din cari contribuiri accidentale s'ar distribu ajutoare momentane după posibilitățile ce s'ar crea din contribuțiile — taxe întrate.

Înjghebarea unui cămin preotesc cu 5—10 paturi, cu o bibliotecă, reviste, cu un cuptor cald în zile de iarnă, în centrele diecezel; înjghebarea unei bănci chiar, ar putea forma puncte serioase de discuție când este vorba de situația *materiale* a preoșimii. Nu se poate?

Corpul învățătoresc din Timișoara, în frunte cu dl revizor Ilieșcu, strălucește ca exemplu. Când aproape toate băncile vegetează, învățătorii organizați au înființat o bancă a lor în Timișoara, care de un an are un capital de peste jumătate milion, dă împrumuturi, lucrează. Cine ar putea președintele ajutorul, ce se revarsă din lucrarea unei astfel de bănci într-o vreme ca aceea în care trăim noi?

Mijloacele de ajutorare nu pot veni decât dela preoți. Ele ar consta din cotizații stabilite de membrii în adunarea generală.

Socot, că încassarea taxelor de membru s'ar putea face cu succes numai cu binevolorul concurs al Casei Ven. Coasillu eparhial s'au al P. C. părinți protopopli.

Societatea, pe care eu aș numi-o „Ajutorul“, ar putea activa în cadrele Asociației „Andrei Șaguna“.

Chestiunile, cari trebuie arătate, puse și discutate la lumina zilei, ca să li-se poată da de leac.

Situația materială, lipsa vieții sunt prea importante și decizive pentru viața preotului. De acestea stări se condiționează toate posibilitățile de acțiune și pastorațiile ale preotului, căci: „Primum vivere...“

Cu cât dobândești siguranța zilei de mâine și liniștea cu atât mai mult te poți dăruia misiunii tale... lui Hristos.

Proiectul elaborat de comitetul restrâns fiind în tocmit sumar, și departe de a fi complet, cel cu experiența vieții, și cu lumina cunoștințelor lor să contribuie cu vorba și cu scrisul, ca din frământările, ce preocupă, preoții să poată ieși la senin luminii; și ca să se poată cere cât mai curând Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop înalta binecuvântare pentru începutul lucrărilor.

Tie Flavlu.

Din mizeriile preoșimii.

(Memoriile unui preot.)

(Continuare.)

Iată, ce a fost preotul român în toată vremea pentru poporul său: un adevărat părinte, frate și doctor sufletesc.

Iar pentru aceste servicii, preotul merită respectul, stima și recunoștința credincioșilor. Însă o parte mare din preoșime întimpină tocmai contrarul: binele li-se răsplătește cu rău.

Fiindcă între aceștia am nenorocirea să mă număr și eu, fac constatarea, că am ajuns să fiu victimă celor ce au abuzat cu dreptul sfânt de alegere.

Și doresc din suflet, ca poporul nostru să fie scutit de aceste păcate, cari rod la temelie vieții lui morale, căuzându-i moartea sufletului. De aceea mi-am propus a descrie, în cele ce urmează, experiențele mele de viața preoțească, cu gândul bun de a contribui la îndreptarea moravurilor.

Dar fiindcă faptele ce le voi descrie sunt de natură gravă, unele chiar foarte grave, pentru evitarea oricăror bănueli, previn pe On. lectori cu informațiunea, că eu în toate cauzele nu port nici o vină, ceea ce se poate deduce din rezultatele păstoririi mele și anume: în cei 47 de ani ai preoșiei mele nu am fost pedepsit; dincontră, pentru activitatea mea prodigioasă pe toate terenele, am fost distins cu brâu roșu; am fost 18 ani asesor consistorial; am fost distins de M. Sa Regele Ferdinand I cu medalia: „Răsplata muncii pentru biserică cl. II“ și am fost numit membru al ordinului Coroana României în grad de ofițer.

1. Alegerea în parohia primă.

Ca absolvent de teologie, în toamna anului 1884 ocupasem postul învățătoresc din Remetea-luncă, protopopiatul Belinț, atras acolo de prietenia noului preot, Mihai Jurma; iar în toamna anului 1885, publicându-se concurs pe postul de preot din vecina comună Cladova, tot același protopopiat, am recurs și eu, având de rival un preot tânăr. Ziua alegerii, nouă recurenților ne-a adus o mare surprindere, că: membrii sinodului parohial s'au reținut dela votare, afară de 3, cari m'au votat pe mine, iar rivalul meu n'a primit nici un vot. Cu toate acestea scaunul protopopesesc a aprobat alegerea; dar Consistorul eparhial, la rândul său, a denegat aprobarea, cu motivarea, că prin 3 voturi date, nu e exprimată voința parohiei; ci fiindcă era arzătoare lipsă de preot, pe mine m'a numit administrator parohial, cu îndatorirea, ca a treia parte din venitele parohiei să le cedez preotului deficient, Teodor Ofițirescu, până când acesta se va purta bine. Eu am

primit denumirea, m'am hirotonit și am ocupat postul la 25 Martie 1886.

Cele ce au urmat după aceasta sunt lucruri interesante, dar pentru a le înțelege, trebuie să fac cunoscute antecedentele.

Comuna Cladova era locuită de 700 de suflete, cu popor blând și sărguincios, dar sufletește neglijat, fiindcă preotul său îmbătrânit aici, era un alcoolist de prima calitate, dela care nu se putea aștepta altă muncă decât săvârșirea celor mai arzătoare funcții pentru trebuințele sufletești.

Pe teritoriul acestei comune s'au petrecut evenimente de importanță istorică. După încheierea revoluției din an. 1848/9, ca în alte părți ale Ungariei, pe unde jefuia banda lui Rozsa Sándor, așa și Banatul își avea bandiții săi. Astfel, în părțile Făgetului a bântuit satele banda lui Dimitrie din Ierșnic, care-și avea sălașul în pădurea Cladovei, într'o desime de arbori mari, încercuși de tufișuri dese. Acolo le ducea de mâncare Ion Subjire, ginerele unei văduve, cu care bandiții țineau relații. Și Ion Subjire acesta, precum însuși mi-a istorisit, după ce obținuse asigurare din partea autorității județene, că-l vor face pădurar peste aceia pădure, dacă le va trăda hoșii ca să fie prinși: el a primit jandarmi, de câți era lipsă și, însuși, noaptea, a intrat cu viclenie în fruntea jandarmilor în vizuina hoșilor, când aceștia erau după cină, desarmați și desbrăcați, iar jandarmii au pus pe ei mâinile, apoi i-au ferecat și transferat în închisoarea Lugojului. Vr'o 4 bandiți au fost spânzurați în Lugoj; numai unul a fost condamnat la robie, despre carele s'a dovedit cu martori, că a cruțat pe mulți oameni dela chinuri, când li-se aplica torturi de constrângere cu fierul roșu, ca să tradeze, unde-și fin banii. Acel bandit blând era moșul Ion din Cladova, un cumnat al păr. Todor, care-mi inspira frică, deși nu era primejdios. El, după eliberarea din temniță, s'a ocupat cu pantofăria. Și acum regret mult, că n'am folosit ocazia să fi aflat dela el mai multe din tainele bandiților.

În această comună, tocmai în toamna când s'a efectuat alegerea mea de preot, un necunoscut și până azi nedescoperit, a ucis pe tânărul învățător al acelei comune, Ioan Blaguescu. Erau acestea tot amintiri de natură pentru a-i răscoli omului părul în cap.

Și dacă după toate acestea comuna Cladova avea și un preot neputincios, ca fostul preot T. O. se poate deduce, cât de arzătoare era aici trebuința unui preot cu energie tinerească. De aceea și înainte de alegerea din chestiune s'a fost publicat concurs, dar pentru capelanie, cu rezerva, ca teologul, care ar dori să fie ales, să ia în căsătorie pe fata părintelui T. Sub această condiție însă, nu s'a prezentat nime ca recurent. Iar purtarea intolerabilă a părintelui a îndemnat Consistorul eparhial să ordoneze publicare de concurs, pentru postul de paroh, fără nici o condițiune.

(Va urma)

INFORMAȚIUNI.

Cu prilejul **pelerinajului la Sf. Mănăstire H.-Bodrog**, de Sântămaria-mare (15 August) stă la dispoziția pelerinilor — îndeosebi intelectuali — **tren special**, care pleacă dela Arad dimineața la ora 8 și se întoarce din halta Bodrogul-nou (distanță de 10 minute până la Mănăstire) d. a. la ora 2, având legătură cu trenurile dela Arad în toate direcțiile.

Sf. Liturghie, în sobor, începe la ora 9 a. m.

Aviz. Se aduce la cunoștința P. C. protopopului și preoților din Eparhia Aradului, că s'au luat măsuri dela centrul Eparhiei pentru lichidarea salariilor restante din 1931, prin bonuri dela stat. Aceste măsuri luându-se pentru toți preoții în bloc, nu mai e nevoie ca să se facă intervenții individuale dela autoritățile financiare respective.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei din Șeitin, devenită vacantă prin decedarea preotului Pavel Mercea, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”. Beneficiile împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Sesta parohială de 32 jug. pământ arabil,
2. Suma corespunzătoare votată pentru răscumpărarea birului,
3. Stolele legale,
4. Locuință în natură,
5. Intregirea dotației dela stat.

Parohia este de clasa I (intâia). Dela reflectanți se cere calificarea reglementară de clasa I (Primă). Alesul va servi și predica regulat la rândul său. Va catehiza la școlile primare din loc, la clasele pentru cari va fi designat. Va plăti impozitele după beneficiul din parohie.

Reflectanții se vor prezenta în timpul concursului în vre-o Duminică sau sărbătoare, spre a se face cunoscuți în cele rituale și oratorice, având avizul prealabil al protopopului tractual.

Cererile de concurs se vor adresa Consiliului parohial din Șeitin și se vor înainta Prea Onor. Oficiu protopopese ort. rom. din Arad.

Consiliul parohial ort. rom. Șeitin.
În înțelegere cu Traian Vaștan, protopop.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din comuna Ghiroc, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt :

1. Una sesie parohială în estenzlunea ei de azi și o grădină aparținătoare casei parohiale.
2. Birul legal, conform coalei B.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației preoțești dela Stat.
5. Locuință în natură.

Preotul ales va predica totdeauna, când va fi cu rândul la biserică, va suporta toate impozitele după venitul său din parohie.

Va avea să catehizeze la școlile primare din loc, fără altă remunerație din partea comunei bisericesti.

Jumătate din venitul din parohie îl compete văduvei preotese *Ecaterina Voniga*, până la 8 Iulie 1934.

Parohia fiind de clasa I (PRIMA), dela recurenți să cere să albească calificarea regulamentară.

Cei doritori a compete la acest post, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă, în sf. biserică din Ghiroc, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice, conformându-se strict art. 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile însoțite de actele necesare, adresate consiliului parohial din comuna Ghiroc, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ortodox român din Timișoara-Iosefin, str. Mircea Vodă Nr. 6.

Ghiroco, din ședința consiliului parohial, ținută la 16 Iulie 1933.

În înțelegere cu *Dr. Patrachie Țucra* m. p. protopopul Timișorilor.

1—3

Conform rezoluțiunii Vener. Consiliu Eparhial Nr. 4988/1933 pentru îndeplinirea parohiei vacante din comuna Sfânta Ana, protopopiatul Șirlei, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 de zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“.

Condițiunile concursului sunt cele stabilite în ședința Consiliului parohial din Sfânta Ana dela 14 Februarie 1926 aprobate de Consiliul eparhial sub Nr. 240/1926 și anume :

1. Una sesiune parohială completă, dată prin Legea Agrară.
2. Răscumpărarea birului preoțesc Lei 1000,— una mie lei.
3. Stolele legale.

4. Intregirea dotației preoțești dela Stat.

Alesul este obligat a achita regulat toate impozitele după beneficiu, a predica regulat și a catehiza în școlile din comună unde va fi ordonat de superioritatea sa bisericească.

Parohia este de clasa I (primă). Dela concurenți se cere calificarea pentru parohii de clasa primă.

Cererile de concurs însoțite cu actele justificative, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Sfânta Ana, se va înainta oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria, jud. Arad, în termenul concursual; iar reflectanții — pe lângă stricta observare a dispozițiilor §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, — se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în sf. biserică din Sfânta Ana, ca să-și arate dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Șiria, 22 Iulie 1933.

ss. *Aurel Adamovici*
protopop.

2—3

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu eparhial No. 4975 | 933, pentru îndeplinirea parohiei I vacante din comuna Nadăș protopopiatul Șirlei se publică concurs cu termen de 30 zile.

Venitele acestei parohii sunt :

1. Uzufuctul unei sesiuni parohiale în estenzlunea ei de astăzi și anume 32 jughere cadastrale parte pământ arabii parte fânaț cu dreptul cuvenit de pădure și pășune.
2. Casă parohială în natură cu intravilan.
3. Stolele legale.
4. Birul preoțesc conform coalei B. care se la în concurs din oficiu.

Se observă că pentru anul bugetar 1933—1934 parohia e scoasă din bugetul statului aflându-se vacantă la finea anului bugetar 1932—1933.

Parohia e de cl. I. (primă).

Alesul va avea să catehizeze în școala primară de stat fără altă remunerație și să achite toate impozitele după întreg beneficiul dela parohie.

Cererile de concurs însoțite cu certificatele justificative adresate consiliului par. ort. rom. din Nadăș, protopopiatul Șirlei, se vor înainta Of. protopopesc ort. rom. din Șiria; iar reflectanții cu stricta observare a §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în sf. Biserică din Nadăș spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Nadăș, din ședința Consiliului parohial dela 20 Iulie 1933.

În înțelegere cu *Aurel Adamovici*, protopop.

2—3